

Вовк Людмила Анатоліївна,
*аспірантка кафедри професійної освіти
та технологій сільськогосподарського виробництва
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Формування креативності майбутнього педагога професійного навчання під час опанування педагогічних дисциплін є фундаментальним аспектом його професійного розвитку. Креативність, яку можна визначити як здатність генерувати нові ідеї та нестандартні рішення, стає ключовою характеристикою сучасного педагога. Сьогоднішній педагог відзначається не лише високою соціальною значущістю своєї діяльності, а й унікальним підходом до формування індивідуальності учня. Професійна діяльність педагога не терпить шаблонів і стандартів: успішний педагог здатен адаптуватися до нових викликів, проявляючи гнучкість і творчий підхід як у змісті підготовки, так і в методах взаємодії з учнями.

Креативність є центральною характеристикою, що визначає здатність педагога професійного навчання долати професійні бар'єри, конструктивно вирішувати проблемні ситуації, а також сприяє розвитку компетентностей, необхідних для досягнення вищого рівня професіоналізму. Процес педагогічної діяльності базується на безпосередній взаємодії між педагогом професійного навчання та учнями, що вимагає інноваційного підходу як у формуванні структури уроку, так і у стимулюванні самостійної діяльності здобувачів та вибудовувати оптимальні форми комунікації, що підсилюють освітню взаємодію.

Креативність — це не лише риса майбутнього педагога професійного навчання, а ключовий фактор його особистісного і професійного розвитку. Як внутрішній ресурс, креативність проявляється у здатності до оригінального мислення, до переосмислення власного досвіду і розвитку нових ідей та підходів. Вона стає не лише засобом самореалізації та адаптації, але й важливим чинником для подолання професійних криз. Завдяки креативності педагог професійного навчання здатен створювати нові освітні рішення, приймати нестандартні рішення в непередбачених обставинах, проектувати освітній процес відповідно до індивідуальних потреб здобувачів, що, зрештою, сприятиме його професійному зростанню та самореалізації.

Результати дослідження механізмів впливу креативності на здатність майбутніх педагогів професійного навчання долати бар'єри професійного розвитку свідчать про необхідність створення спеціалізованих технологій. Ці технології мають базуватися на використанні методів стимуляції творчої активності, що сприятиме ефективній адаптації до змін і вирішенню нестандартних задач майбутньої педагогічної діяльності. Особливу увагу слід приділити розвитку пошукової активності, яка дозволяє майбутнім педагогам професійного навчання зберігати стресостійкість в умовах невизначеності, приймати зважені рішення та мінімізувати ризики. Крім того, регулярне залучення до творчої діяльності, як у робочий, так і у вільний час, забезпечує адаптацію до динамічних умов, формує гуманістичний підхід і стає мотиваційним ресурсом для постійного особистісного та професійного зростання майбутнього педагога [1].

Теоретичний аналіз літературних джерел і власний професійний досвід свідчать, що при вивченні педагогічних дисциплін у майбутніх педагогів професійного навчання важливо формувати стійку внутрішню мотивацію до навчання, а також розвивати навички роботи з інформацією (вміння знаходити, аналізувати та структурувати дані). Заняття та педагогічна практика сприяють вдосконаленню навичок аудиторної комунікації, зокрема, здатності активно слухати, ставити обґрунтовані питання та аргументовано відповідати.

Водночас необхідно формувати вміння критично осмислювати і творчо презентувати результати власної діяльності.

Процес розвитку креативності у майбутніх педагогів професійного навчання включає знайомство студентів із досвідом інноваційної педагогічної діяльності, оцінювання ефективності нововведень, розвиток самосвідомості та прагнення до самореалізації. Студенти здійснюють апробацію відібраних інновацій, ідентифікують труднощі, з якими стикаються в процесі реалізації нових підходів, аналізують та рефлексують власні підходи до вирішення педагогічних проблем. Важливо також коригувати критерії оцінювання інновацій, створювати ідеї прикладного характеру та впроваджувати їх на практиці, враховуючи можливі ризики.

Студенти з креативним мисленням віддають перевагу експериментам, пошуку нових рішень та не оригінальним підходам до розв'язання завдань, прогнозуючи результати своїх дій та організовуючи діяльність згідно з власними можливостями та потребами. Вони готові до ризику та перевірки меж власних здібностей, демонструючи інтелектуальну активність і самостійність у вирішенні педагогічних задач. Інтелект і креативність слугують індикаторами професійного становлення та зростання майбутнього педагога професійного навчання, що є передумовою його успішної професійної діяльності у ЗП(ПТ)О.

Формування креативного мислення майбутнього педагога професійного навчання під час вивчення педагогічних дисциплін передбачає розвиток здатності до нестандартних підходів вирішення професійних задач, що включає вміння генерувати нові ідеї та приймати інноваційні рішення в професійній діяльності. Для досягнення цих завдань доцільно користуватися методами перетворення існуючих прийомів активізації творчого мислення, які сприяють розвитку творчих здібностей і когнітивних установок, зокрема технік побудованих за принципом протилежності. Студентам пропонується знаходити спільні риси між різноманітними об'єктами, описувати взаємодію різних систем та освоювати досвід вирішення нестандартних завдань.

Застосування евристичних методів вирішення креативних завдань сприяє різносторонньому та глибокому розгляду досліджуваних тем на основі широкого спектру соціальних і власних знань дослідника. Механізмами розвитку креативності є творча свідомість і креативна взаємодія. Творча свідомість, як простір інновацій, орієнтована на новаторські підходи, стійку мотивацію, та наявність творчих потреб і задумів, тоді як креативна взаємодія спрямована на «проникнення» в смислове поле особистості, активізує особистісний інтерес до навчання, забезпечує самовираження та створює креативні приклади, які стимулюють творче самовираження майбутнього педагога професійного навчання.

Ключем до креативної взаємодії є взаємна система цілей і мотивів, що реалізується у формі відкритого діалогу та зворотного зв'язку. Важливими педагогічними умовами для забезпечення креативної взаємодії є активізація інтерактивної функції спілкування, що допомагає майбутньому педагогу професійного навчання усвідомити власні можливості у творчому самовираженні через рольові ігри, групові дискусії, проекти, мозковий штурм, воркшопи, онлайн-платформи для спілкування та інші форми інтерактивної діяльності. Досвід педагогічного проектування, самостійної роботи та аналіз вирішення проблем дозволяють студентам заглиблюватися у процес самоідентифікації та рефлексивного осмислення.

Одним із ключових результатів професійного становлення майбутнього педагога професійного навчання є його здатність виходити за межі буденних практичних завдань і цілісно осмислювати свою професійну діяльність. Це сприяє цілеспрямованому формуванню власної програми саморозвитку.

Підсумовуючи варто зазначити, що креативність майбутнього педагога професійного навчання успішно розвивається і проявляється за умов: належної оцінки його діяльності, стимулювання творчого підходу, створення умов і механізмів для

мобілізації ресурсів на підтримку ідей, а також підтримки відкритості як до незначних, так і масштабних інновацій.

Список використаної літератури

1. Ліпін М., 2019. Творчість та креативність: способи людського існування. ·Київ: *Scientia fructuosa*. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету, 123 (1). С. 79. URL: <https://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/621/552> (дата зверення 28.10.2024).
2. Кириченко, Р. В., Особливості розвитку креативності майбутніх педагогів. *Актуальні проблеми психології*: зб. наук. праць. Київ: “Фенікс”, 2013. вип.25, 10-й том, с. 186–187.
3. Guilford, J.,1950. Creativity, *American Psychologist*, [online], 5/9, pp. 445-446. URL: <http://dx.doi.org/10.1037/h0063487>.